

Kinas pensionärer en tickande bomb

Kinas befolkning blir äldre och äldre. År 2040 kommer var fjärde kines att vara över 60 år och tio år senare är var tredje kines över 60. Vad innebär detta för ett land som länge dominerats av stora ungdomskullar? Agneta Engqvist har tittat på de utmaningar som möter de äldre, men även regeringen och företagen.

Sidan 8

Korruptionen blir huvudfrågan för partiet i höst

Korruptionen på vardagsnivå är ett problem som drabbar de flesta kineser, men den kommer också spela en central roll vid höstens partikongress. Göran Leijonhufvud beskriver problematiken.

Sidan 6

Kineserna vet vad de vill

Mikael Lindström var tidigare Sveriges ambassadör i Kina. Idag är han konsult åt Huawei och Kreab och har mycket att lära både Sverige och Kina.

Sidan 12

合作 SWEDEN-CHINA
Trade Council

World Trade Center, Klarabergsviadukten 70, B4
Box 240, 101 24 Stockholm
Telefon 08-588 661 11 • Fax 08-588 661 90
info@sctc.se • www.sctc.se

Innehåll 4/2012

Ledare – Medlemsvärde, medlemsvärde & medlemsvärde!	3
Statistik	4
Analys – Korruptionen kärnfråga inför höstens ledarskifte	6
Stor omställning när Kina blir allt äldre	8
Krönika – Åter till hembygden på ålderns höst	10
Mikael Lindström om Kinas växande roll	12
Ambassadörens nya roll som rådgivare	14
Svenska miljöföretag behöver samarbeta	16
Varför lägger Kina in sitt veto mot Syrien i FN?	18
Bokrecension – Kina som stormakt	20

Medarbetare i detta nummer

AGNETA ENGQVIST
har arbetat i Kina under hela reformperioden sedan början av 1980-talet. Hon har träffat de allra första entreprenörerna och aktieägarna men också dagens mångmiljonärer.

GÖRAN LEIJONHUFVUD
har arbetat med Kina sedan 1966 då han kom rakt in i utbrottet av kulturevolutionen. Han har varit stationerad i landet i 27 år, mesta tiden som korrespondent för Dagens Nyheter.

JOHAN MYRSTEN
har som utlandsredaktör och skribent i Svenska Dagbladet bevakat Kinas och övriga Östasiens ekonomiska utveckling sedan början av 1990-talet.

Utgivningsplan KinaNytt 2012

UTGIVNING:
KinaNytt distribueras med 5–6 nummer per år, fördelad över tre nummer på våren och två–tre nummer under hösten 2012.

ANNONSPRISLISTA 2012:

4-färg		sv/v	
1/1 sida	12 000 SEK	1/1 sida	9 600 SEK
1/2 sida	6 750 SEK	1/2 sida	5 400 SEK
1/4 sida	4 500 SEK	1/4 sida	3 600 SEK

INFORMATION:

För information om bilagor, priser och tekniska förutsättningar samt bokning av annonsutrymme i kommande nummer kontakta Elisabet Söderström på info@sctc.se eller telefon 08-588 661 11.

Med reservation för eventuella ändringar. Annonspriserna gäller för 2012. Medlemmar i SCTC erhåller 15% rabatt på ovan angivna priser.

Medlemsvärde, medlemsvärde & medlemsvärde!

Välkomna tillbaka efter sommaren som gått. Några kommer antagligen att vitsa till det som "sommaren där allt blev vått".

VI ARBETAR oförtrutet vidare på att skapa sådant medlemsvärde att ni ska kunna ha utbyte av det i er affärsvardag. Utskicket i våras om vad som är Sveriges officiella position i viktiga frågor kring Kina har blivit mycket väl mottaget. Omdömena har varit uteslutande positiva och flera har hört av sig med vittnesbörd och kommentarer kring nyttan av denna typ av "affärstöd" i Kina-sammanhanget. Detta ger medlemsvärde säger alla som hört av sig.

SCTC:s syfte är att "underlätta medlemmarnas strategival, öka deras kunskaper om Kina, skapa och underlätta affärskontakter samt aktivt bidra till erfarenhetsutbyte medlemmarna emellan". Att "skapa och underlätta affärskontakter samt aktivt bidra till erfarenhetsutbyte medlemmarna emellan" handlar i princip om nätverkande. De tillfällen till nätverkande som vi hittills erbjudit i vårt programutbud räcker dock inte alltid till. Nätverkandet sker ofta i olika sammanhang där man inte alltid får tid att beskriva sin egen verksamhet mer i detalj för de andra medlemmarna. Det kan i sin tur innebära att möjliga affärsutbyten går förlorade eftersom man inte alltid vet vad var och en gör och därför inte kan se affärsmöjligheterna. Det vill vi nu råda bot på.

Vårt utskick för en kort tid sedan om att erbjuda medlemmarna möjligheten att presentera sin verksamhet vid ett medlemsmöte har redan resulterat i en mängd positiva kommentarer och – fyra (!) medlemmar som direkt ville utnyttja tillfället. Följ gärna deras exempel och hör av er med bokning av ert medlemsmöte. Det ger er ökat medlemsvärde. Det ger andra ökat medlemsvärde.

Ytterligare två projekt närmar sig sin slutgiltiga form.

Det första projektet vi arbetar med är en expertlista som medlemmarna ska få tillgång till och som ska vägleda er i valet av Kinarådgivare. I olika Kinasammanhang frågar medlemmarna själva, media, seminariearrangörer av olika slag, universitet, högskolor, kommuner/regioner och andra efter "Kinaexperter" som om det fanns personer som var experter på allt kring Kina. Är man expert så är man det mot bakgrund av en specialutbildning eller speciell erfarenhet och då

är det bara inom det speciella området man kan påstå sig vara "expert". För att vara "expert" ska det också krävas att man har väl dokumenterad kunskap och erfarenhet, helst vunnen på plats i Kina eller genom högfrekventa och inte alltför korta besök och att man ägnar tillräckligt stor del av sin arbetstid för att upprätthålla och utveckla denna speciella kunskap och/eller erfarenhet.

Arbetet är just nu i en fas där vi först definierar vilka kriterier det är som avgör om en person har de kvaliteter som gör deras närvaro på listan relevant. Därefter börjar arbetet med att fylla de olika kategorierna som listan blir uppdelad i olika relevanta kategorier så att det ska bli enkelt att orientera sig fram till rätt person i de situationer då behovet uppstår.

Nästa projekt handlar om att sammanställa alla de bilaterala avtal som Sverige ingått med Kina så att medlemmarna ska kunna använda relevanta avtal som stöd i sina kontakter med Kina, må det vara enskilt eller i delegationssammanhang. Just nu gäller det att i denna vildvuxna flora av avtal som för det mesta aldrig följts upp hitta dem som fortfarande är i kraft och som på olika sätt kan vara värdefulla för er i era Kinaaffärer. Vi kommer att hålla er informerade om hur arbetet går.

Sist och slutligen är jag i skrivande stund i en situation där jag inte vet om jag ska vara orolig och bekymrad eller arg och frustrerad. Dagens Industris korrespondent i Shanghai har i en krönika påstått att det är en "utbredd uppfattning" också bland svenska företagsledare på plats i Kina att Kina skulle kastas in i kaos om demokrati skulle införas. Har reportern verkligen belägg för detta har vi anledning att vara mycket oroliga och SCTC kommer att ha ett mödosamt arbete framför sig att ändra på en sådan "utbredd uppfattning". Är det så att hon inte har belägg för påståendet har Dagens Industri inget annat att göra än att be om ursäkt. Har Dagens Industris utsända verkligen talat med så många svenska företagsledare på plats i Kina att hon kan rättfärdiga påståendet om att det är en "utbredd uppfattning"? Upp till bevis Jenny Hedelin, eller be om ursäkt!

Kina Nytt september 2012

Thomas Lagerqvist
ordforande@sctc.se

Kina exklusive Hongkong

Statistik januari–juli 2012

BNP ÖKADE MED 7,8 procent under årets första sju månader och industriproduktionen ökade med 10,3 procent. De förverkligade utländska direktinvesteringarna minskade med 2,9 procent.

Exporten ökade med 7,8 procent (exporten uppgick totalt till 1 131,2 miljarder USD) och importen ökade med 6,4 procent (importen uppgick till ett värde av 1 037,1 USD). Den sista juni 2012 var valutareserven 3 240 miljarder USD. (Källa: HKTDC)

Major Economic Indicators	2011		Jan–Jul 2012	
	Value	Growth (%)	Value	Growth (%)
Area (sq km, mn)	9.6		9.6	
Population (mn)	1,347.4		1,347.4	
Gross Domestic Product (RMB bn)	47,156.4	9.2 ¹	22,709.8 ⁴	7.8 ¹
Urban Per Capita Disposable Income (RMB)	21,810	8.4 ¹	12,509 ⁴	9.7 ¹
Rural Per Capita Disposable Income (RMB)	6,977	11.4 ¹	4,303 ⁴	12.4 ¹
Fixed Assets Investment ² (RMB bn)	30,193.3	23.8	18,431.2	20.4
Added-Value of Industrial Output ³ (RMB bn)		13.9 ¹		10.3 ¹
Consumer Goods Retail Sales (RMB bn)	18,391.9	17.1	11,453.7	14.2
Consumer Price Index		5.4		3.1
Exports (US\$ bn)	1,898.6	20.3	1,131.2	7.8
Imports (US\$ bn)	1,743.5	24.9	1,037.1	6.4
Trade Surplus (US\$ bn)	+155.1		94.1	
Utilised Foreign Direct Investment (US\$ bn)	116.0	9.7	59.1 ⁴	–2.9
Foreign Currency Reserves (US\$ bn)	3,181.1	11.7	3,240 ⁵	1.3

Note: ¹ Real growth ² Urban investments in fixed assets ³ All state-owned and other types of enterprises with annual sales over RMB 5 million
⁴ Jan–Jun 2012 ⁵ As of end-June 2012

Sources: The National Bureau of Statistics, Ministry of Commerce, and General Administration of Customs.

ANNONS

Svenska banktjänster i Kina

Vi känner oss hemma på den kinesiska marknaden och vill att du ska känna likadant. Det är en stor och snabbväxande marknad. Det innebär att allt fler skandinaviska företag efterfrågar banklösningar som, finansiering i inhemsk och utländsk valuta, trade finance och hantering av valutarisker i Kina. Vi hjälper dig – och du kan dra nytta av vår tjugoåriga erfarenhet av bankverksamhet i Kina. Om du har möjlighet får du gärna besöka oss i Shanghai, där vi har haft kontor sedan 2001.

Swedbank Shanghai
 Citigroup Tower 601,
 33 Huayuanshiqiao Rd.
 Shanghai, China
 + 86 21 386 126 00

CHONGQING | HONGKONG | PEKING | SHANGHAI

27 FLYG PER VECKA TILL KINA

Finnair har öppnat den första nonstop-linjen från Europa till Chongqing. Upptäck den snabba vägen mellan Europa och Asien. Vi har nöjet att välkomna dig ombord från Stockholm, Göteborg, Norrköping och Köpenhamn. Boka din resa idag på finnair.se

FINNAIR
 DESIGNED FOR YOU

Korruptionen tar sig många uttryck. Bilden visar Yang Dacai, en byråkrat i Shaanxi, som fick nätsurfarnas uppmärksamhet när en fotograf visade honom leende vid platsen för en svår olycka. Surfarna fick sedan fram flera tidigare bilder och konstaterade att han äger minst fem dyra armbandsur av lyxmärken – oförenligt med en tjänstemannalön. Lägga märke till de fem klockorna på Yang Dacais arm. Nätborgare skämtar ibland om likheten i uttal mellan dai biao 代表 som betyder delegat, till exempel medlem av nationella folkkongressen eller partikongressen, och dai biao 带表 som betyder "bära klocka".

Är kampanjerna mot mutor seriösa?

Korruptionen kärnfråga inför höstens ledarskifte

”En huvudfråga för partiets överlevnad.” Så beskriver de högsta ansvariga problemet med den utbredda korruptionen i Kina. Temat är högaktuellt inför höstens kongress i kommunistpartiet, särskilt med tanke på turerna kring den störtade maktspelaren Bo Xilai och skandalerna kring ledarnas barn. Samtidigt är korruptionen på vardagsnivå ett efterhängset problem som drabbar de flesta kineser.

ANALYS AV GÖRAN LEIJONHUFVUD, goran@lionhead.se

ANALYS

NÄR PARTIET FIRADE sin 91-årsdag den 1 juli konstaterade Folkets Dagblad – pliktskyldigast – att förberedelserna för höstens partikongress går smidigt. Det är då ett nytt ledarskap ska utses. Men i nästan samma andetag varnade partiorganet för att mutor och förskingringar sätter partiets hela framtid på spel.

Det är sannerligen inte första gången larmet går. Även högste partichefen och presidenten Hu Jintao kommer regelbundet med sådana varningar. Och kampanjer mot korruptionen har följt i spåren på tre årtionden av ekonomisk liberalisering. Den är helt enkelt svår att bli av med så länge Kina har en blandekonomi där lågt avlönade statliga tjänstemän reglerar tillstånd och vissa insatsvaror – och så länge som partiet reglerar de flesta karriärmöjligheter.

En annan viktig förklaring till att problemet består är att Kina saknar fria medier som kan granska överallt – alltså inte bara just där som particheferna pekar ut för journalisterna att det för tillfället är fritt fram att leta upp och avslöja missförhållanden.

”Omöjligt utplåna korruptionen”

Dessutom vågar en del röster öppet säga att man måste acceptera ett visst mått av korruption. I en uppmärksammar ledarartikel skrev partiets tvåspråkiga dagstidning Global Times att hela landet skulle drabbas av ”smärta och förvirring” om korruptionen skulle utplånas helt.

”Det är omöjligt att utrota korruptionen i något land. Det viktigaste är att hålla den på en nivå som allmänheten kan acceptera. Och att göra

så är särskilt svårt i Kina”, skrev Global Times. Ledarartikeln utlöste en kritikstorm bland landets nätsurfare, men den kan vara representativ för hur ledningen tänkt i många år bakom kulisserna – och nu råkade en av de insatta skvallra.

Att se genom fingrarna med ett visst mått av mutor och mygel är ett uttryck för att partiledarna hellre tolererar det problem de känner än kastar sig ut i det okända, som en verkligt seriös kampanj med ökad öppenhet skulle innebära.

Men när maktmissbruket blir alltför flagrant tvingas partiet ingripa även mot högt uppsatta ledare. Ett exempel är Bo Xilai, den karismatiska partichefen i Chongqing som aspirerade på högsta makten i Peking. Han sitter i husarrest sedan i mars för ”allvarliga överträdelser av partidisciplinen”.

Utnyttjad maktställning

Vi väntar fortfarande på detaljerade anklagelser mot honom. Men det är uppenbart att även Bo Xilai, som blev känd över hela landet för en hård kampanj mot korruption och maffiavärld i Chongqing, själv har skott sig och utnyttjat sin ställning.

Han har bland annat sett till att den närmaste familjen fått stor ekonomisk vinning och andra fördelar, till exempel universitetsplats på Harvard i USA för sonen. Bo Xilais fru Gu Kailai fick i augusti ett villkorligt dödsstraff för att ha mördat en brittisk affärsbekant efter en ekonomisk tvist.

Ytterligare en skandal kastar ljus över korruptionen på högsta nivå och komplicerar maktkampen inför partikongressen i höst. Den går tillbaka till en spektakulär bilkrasch en sen natt i Peking i mars, men detaljerna kunde inte bekräftas förrän i början av september. I en kvaddad Ferrari återfanns Ling Gu, sonen till president Hu Jintaos närmaste medarbetare Ling Jihua. Där var också två unga kvinnor. Ling Gu var död och kvinnorna svårt skadade. Alla tre i bilen var nakna eller halvnakna, så någon form av sexlek tycks ha bidragit till olyckan.

Kraschen utlöser två frågor. Hur kunde den unge Ling Gu ha råd med en bil för cirka sex miljoner yuan? Och hur påverkar den president Hu Jintaos rykte som en ledare som inte associeras med korruption i sin närhet?

För gemene man bekräftar de uppseendeväckande detaljerna kring den unge mannens död bilden av att ledarnas barn lever ett liv i sus och dus fjärran från vanliga människors vardag.

Snabbtåg, mutor och sex

Nästan lika uppmärksammat är fallet med järnvägsministern Liu Zhijun. Han anklagas för att ha förskingrat allmänna medel samt tagit otillåtna provisioner på kontrakt i samband med den

forcerade utbyggnaden av snabbtågsnätet. På så sätt ska han ha tillskansat sig närmare 800 miljoner yuan (drygt detsamma i kronor).

Han hade hjälp av en privat affärskvinna som byggde upp ett nät av kontakter och leverantörer. Hon hjälpte honom också med sexkontakter. Det är ett mönster som vi känner igen från tidigare korruptionsfall på hög nivå.

Stora faror i vardagen

Det heter ibland i ett sorts försvar av mutväldet i utvecklingsländer att korruptionen smörjer kugghjulen så att saker och ting fungerar smidigare. Men i Kina finns det ett otal exempel på att den i stället utsätter människor för stora faror.

Byggbranschen är ett exempel. De som upphandlar ett projekt fuskar inte sällan genom att skaffa billigare – och sämre – material och sedan stoppa mellanskillnaden i egen ficka. Alla skolhus som rasade som korthus över barnen vid jordbävningen i Sichuan 2008 var en övertydlig påminnelse om sådant missbruk. Uppåt 10 000 barn miste livet, enligt en tidig halvofficiell rapport. Regeringen har vägrat att ge en officiell siffra.

I andra fall klarar sig många byggfuskare med en dusör till inspektörerna så att dessa släpper igenom brister. Fuskarna klarar sig till den dag då en allvarlig olycka inträffar – och ibland även efter det.

Livsmedel är en annan bransch där människor utsätts för fara i vardagen. Mutade kontrollanter kan titta åt andra hållet inför undermåliga, ibland direkt giftiga produkter. Nu senast var det giftig konserverad frukt som blev ett sorgligt bevis på en affärsmoral i upplösning och en översyn med stora brister.

Premiärminister Wen Jiabao har talat om skandalerna kring livsmedel som exempel på ”en frånvaro av integritet och ett moraliskt jordskred” i landet.

Önskemål om transparens

Det långt gångna maktmissbruket av män som Bo Xilai och Liu Zhijun har fått reformvänner inom partiet att plädera för ökad transparens och ökat ansvarstagande. De vill till exempel att partiledarna på högre nivåer offentligt ska redogöra för sina ekonomiska tillgångar, och att även deras fruar och barn ska göra det.

Några hoppas att vice president Xi Jinping, som allmänt tippas som ny partiledare i höst, ska fullfölja vad han sagt om att bekämpa mutväldet och myglandet. Kanske är det talande att när nyhetsbyrån Bloomberg i somras publicerade en detaljerad rapport om vilka rikedomar som Xi Jinpings släktingar samlat på sig, blev nyhetsbyråns hemsida genast blockerad av censuren.

Varje morgon samlas pensionärerna i Fuxingparken i Shanghai för någon timmes elegant pardans. Bilden på nästa sida visar en annan grupp i samma park som bildar en informell kör som nostalgiskt sjunger de patriotiska sångerna från sin ungdom. Foto: Göran Leijonhufvud

Kinas åldrande befolkning är en tidsinställd bomb. Den ställer helt nya krav på regeringen i Peking att i god tid förbättra välfärden. Andelen äldre ökar snabbt. Samtidigt öppnar detta stora möjligheter för inhemska och utländska företag, när pensionärerna vill ha nya produkter och tjänster.

Fler och fler pensionärer, en tidsinställd bomb:

Stor omställning när Kina blir allt äldre

AV AGNETA ENGQVIST, agneta@engqvist.cn Foto: Göran Leijonhufvud

VAR FJÄRDE KINES kommer att vara över 60 år 2040. Efter ytterligare tio år är var tredje över 60. Det är en stor förändring i ett land som länge dominerats av stora ungdomskullar. Folk lever längre och samtidigt är de yngre åldersgrupperna inte lika stora längre på grund av familjeplaneringen.

Detta innebär att socialförsäkringarna måste byggas ut. Alldeles oavsett att andelen äldre växer

är regeringen tvungen att förstärka förmånerna inom välfärden – för att skapa en annan balans i ekonomin. Målet är ju att växla från en modell där exporten i dag svarar för det mesta av tillväxten till en modell där den inhemska konsumtionen driver ekonomin framåt.

Om folk ska kunna slappna av och lätta på plånboken måste de känna att pensioner och sjuk-

försäkringar räcker till, vilket de inte gör i dag. Kinesernas höga sparande beror till stor del på att det sociala skyddsnätet är ihålligt.

Därför planerar de styrande att investera inte mindre än 6 000 miljarder yuan (ungefär detsamma i kronor) under innevarande årtionde, enligt den statliga tankesmedjan China Development Research Foundation. Siffran motsvarar hälften av regeringens totala budget för i år.

Men de styrande börjar också förbereda medborgarna på att pensionsåldern måste höjas. Annars blir andelen icke produktiva för hög. En förklaring till Kinas kraftiga BNP-tillväxt har varit att landet haft en lång period med en stor andel av befolkningen i arbetsför ålder. Detta håller alltså på att ändras gradvis.

”Höjd pensionsålder är något som många länder tillämpat för att garantera en stabil utveckling av socialförsäkringarna. Men det är en komplicerad fråga och vi måste studera effekterna för olika grupper”, sade socialministern Yin Weimin på ett välfärdsforum.

Reaktionerna på förslaget varierar. Arbetare som har hårda jobb vill inte förlänga yrkeslivet, enligt intervjuer i kinesisk press. Och många studenter är rädda att det blir svårare att få jobb om pensionsåldern höjs.

I dag pensioneras männen vid 60 års ålder, kvinnliga tjänstemän vid 55 års ålder och kvinnliga arbetare vid 50 års ålder. De gränserna återspeglar förhållandena i början av 1950-talet då folkrepubliken just grundats och medellivslängden var mycket lägre.

I många unga par har båda makarna växt upp som enda barnet i familjen på grund av den strikta familjeplaneringen i städerna. Det betyder att två unga makar i dag kan ha fyra äldre att sörja för. Därför börjar allt fler leta efter bra vårdhem eller lägenheter för sina föräldrar – i stället för att de gamla ska bo hemma hos dem som varit normen hittills med tre generationer under ett tak.

Regeringen har börjat släppa in privata aktörer i äldreomsorgen för att lätta på trycket för statlig finansiering. Många av de nya vårdhemmen drivs i privat regi av entreprenörer som har rätt att ta ut vinster. Kina väntar ännu på sin första Carema-debatt.

Dagens kinesiska pensionärer har ofta en ganska bra ekonomi och allt fler företag ser nya möjligheter att sälja varor och tjänster till dem, medan marknaden för bebisprodukter börjar krympa. ”Guldet ligger i silvret” säger ett nytt talesätt bland kinesiska entreprenörer, där silver syftar på gråhåriga eller vithåriga pensionärer (fast många av dem gillar att färga håret svart).

För inte så länge sedan nöjde sig de äldre att

gå till parken med en burfågel, gymnastisera eller dansa disko. Nu är de flesta pensionärer i städerna ännu mer aktiva och har mer pengar. De vill ha upplevelser och de vill resa. Deras köpkraft blir tre gånger så hög 2015 som 2005, enligt kreditkortsföretaget Mastercard.

Foto: Göran Leijonhufvud

De kinesiska pensionärernas inkomst per capita är ännu bara knappt en fjärdedel av vad deras jämnåriga i de utvecklade länderna kan räkna med. Men de utgör en stor grupp som närmar sig 200 miljoner människor. Tillsammans hamnar deras årliga inkomster någonstans mellan 300 och 400 miljarder yuan. Det är den internationella affärskonsulten Ogilvy & Mather som räknat ihop de äldres pensioner, inkomster från deltidsjobb och penninggåvor från familjen.

”De företag som ignorerar denna marknad gör så på egen risk”, konstaterade rapportens författare Kunal Sinha. Rapporten kom 2009 och var något av en väckarklocka för många bolag.

Att de inhemska företagen ser möjligheterna är lätt att konstatera under de långa reklampauserna på kinesisk teve. Där är det gott om pigga gamlingar som visar upp medikament och kosttillskott.

Ett tecken i tiden är att det är telekom som är den största posten i de kinesiska pensionärernas budgetar efter mat, dagligvaror och räkningarna för el, vatten och gas, enligt Ogilvy & Mather. Deras utlägg för datorer och mobiler är högre än för hälso- och sjukvård. En viktig förklaring är att de vill hålla kontakt med barn och barnbarn via internet och mobilnät. Inte så få spelar dessutom på börsen via internet.

- Socialförsäkringar svarar för 6 procent av Kinas BNP. I mogna ekonomier svarar de för runt 40 procent.
- Kina har fem sorters socialförsäkringar, nämligen pension, hälsa, arbetslöshet, arbetsskada och havandeskap. Omfattningen varierar från plats till plats.
- 12,5 procent av kineserna är över 60 år i dag. Men 2050 är var tredje kines över 60 år.
- I Sverige är redan drygt 30 procent av befolkningen över 60 år i dag. Den andelen ökar ganska långsamt.
- Den förväntade medellivslängden var bara 46 år för dem som föddes 1950, nu är den 73 år.
- Skatteinkomster från tre och en halv yrkesverksamma personer försörjer en pensionär för närvarande. År 2035 väntas två yrkesverksamma försörja en pensionär.
- Den genomsnittliga pensionen för dem som varit anställda i företagssektorn är 1 362 yuan i månaden, en fördubbling sedan 2005.
- Privata vårdhem i Peking och Shanghai tar mellan 1 000 yuan och 1 300 yuan per månad. De mest exklusiva kan ta 5 000 yuan i månaden, en summa som som anses motsvara en god månadslön i storstäderna.
- Vårdhem i mindre städer tar cirka 1 000 yuan i månaden.

Åter till hembygden på ålderns höst

KRÖNIKA

AV AGNETA ENGQVIST,
agneta@engqvist.cn

Foto: SCANPIX/AFP PHOTO/Mark Ralston

Den kinesiska pyramiden har fortfarande en tydlig botten, men toppen blir bredare för varje år, befolkningen blir äldre och äldre.

Kineserna runt omkring tyckte synd om dem. Tänk att de måste bo så här. Men svenskarna som var på besök på det kinesiska ålderdomshemmet var avundsjuka. "Tänk om det ändå fanns något motsvarande i Sverige", sade de.

JAG LEDDE EN RESA för Dagens Nyheters läsare, en social resa som skulle ge mer inblick i hur kineserna levde. Det var i mitten av 1980-talet.

På det nyöppnade ålderdomshemmet i byn Tianma i Sichuan hade alla mycket enkla rum med endast en smal säng och ett litet bord. I stort sätt inga textilier. Alla fick bädda sin säng och städa sitt rum själva och hjälpa till med övrigt skötsel av ålderdomshemmet, även i köket.

Det som fascinerade de svenska resenärerna var den prunkande köksträdgården. Där dröjde alla kvar. I bussen därifrån talade alla om att detta var en idé som borde importeras till Sverige.

Men för de flesta kineser är det hemskt att inte ha barn eller släktingar som tar hand om en när man blir gammal och skröplig. Att behöva tillbringa sin sista tid i jordelivet tillsammans med okända personer är inte bara beklagligt utan något förskräckligt.

Redan de första månaderna i Kina, 1981, stötte jag på en man på nästan 90 år, en anmärkningsvärd ålder även i dagens Kina. Han kunde knappt tala, än mindre röra på sig. Han var inkvarterad på en midjehög brits som var enda möbeln i ett litet rum vid ingången till sin brorsons lilla lägenhet i Peking. Som besökare hörde jag farbrodern stöna högt då och då. Brorsonens fru försvann med jämna mellanrum för att mata honom, byta på honom och pyssla om honom. Efter något halvår hörde jag att han hade dött.

När Mao Zedong utropade folkrepubliken Kina den 1 oktober 1949 var medellivslängden bara 35 år. I samband med 60-årsjubileet 2009 försökte jag få till en intervju med en man som varit Maos personlige sekreterare. "Dörrvakt" var sekreterarens fru. En dag på försommaren meddelade min kontakt att hon faktiskt sagt ja till att jag skulle få komma.

Men efter några dagar kom kallduschen: Maos personlige sekreterare sa nej. Han var då över 90 år och ville inte att hans sista år skulle kunna förstöras genom en intervju med en "waiguo jizhe", en utländsk journalist.

I stället fick jag börja söka på nytt för att finna ett intressant intervjuobjekt och hittade en av Maos personliga livvakter och han ställde upp. Jag undrade om han hade någon ungdomsbild. Jo en, ett svartvit bröllopsfoto. Makarna såg väldigt unga ut. Det visade sig att de var bara 15 respektive 16 år. Men det var så tidigt man gifte sig på den tiden, för man levde ju sällan längre än till drygt 30 år. I detta fall lever dock båda makarna fortfarande, de bor i Peking har både barn och barnbarn.

Kina har ju inte den konstiga upp och nervända befolkningspyramid som Japan har. Den kinesiska pyramiden har fortfarande en tydlig botten, men toppen blir bredare för varje år, befolkningen blir äldre och äldre.

Bättre kost, men framför allt bättre hygien och vaccinationer hjälper till att hålla befolkningen vid liv längre och addera år till kinesens livsspann. Hur många som stryker med i förtid på grund av miljöförstöringen i landet finns ingen ordentlig statistik på, men en undersökning sponsrad av EU hävdade att den dåliga luften förkortar Pekingbornas liv med åtta år.

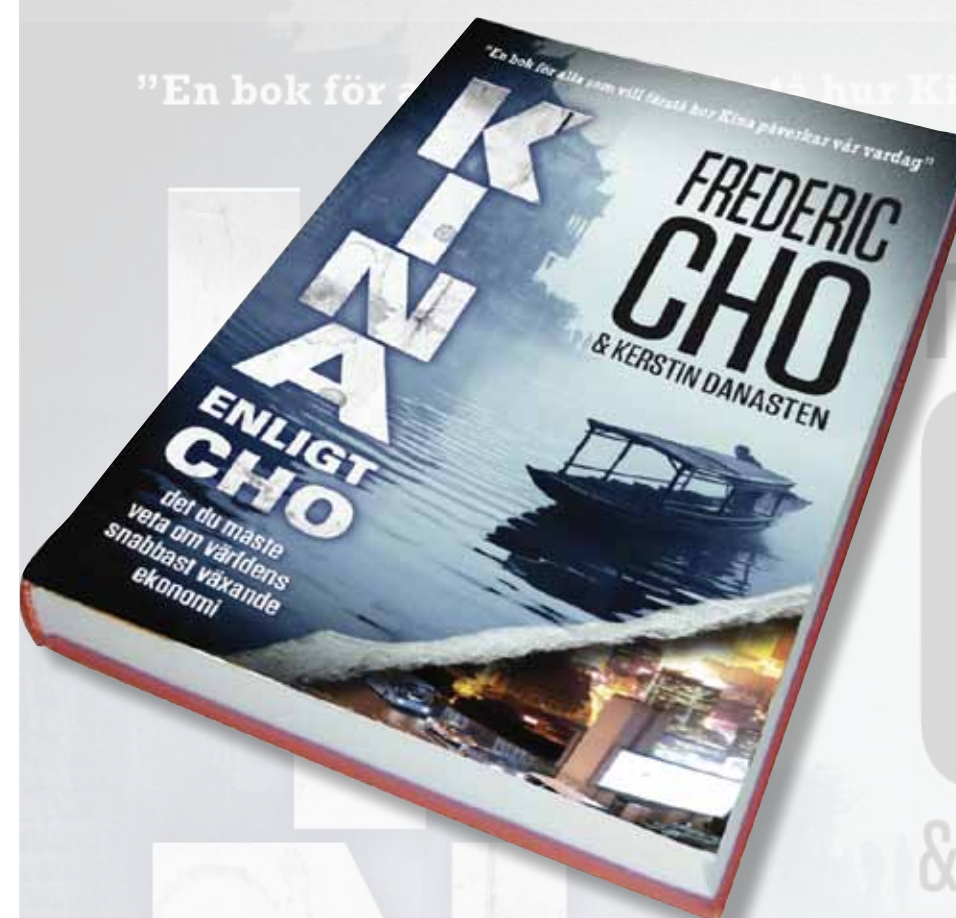
När livets slut närmar sig vill många kineser återvända till hemjorden. Jag vet att i början av 1990-talet när jag hade Hongkong som bas var det lång väntetid för de döda att få komma tillbaka för att bli begravda i fäderneslandet.

En familj vi känner kom till den kinesiska huvudstaden i början av 1950-talet. Efter över 50 år i Peking kände mamman i familjen att det var dags att göra den över 30 timmar långa tågresan tillbaka till den lilla hemstaden i Hunan. En av sönerna följde med.

Han berättar att mamman var i mycket dåligt skick när hon bordade tåget och hon sov mest hela tiden under resan, men när de började närma sig hemstaden så vaknade hon till och började prata. Det riktigt lyste om henne.

Väl framme hamnade hon i koma. Fyra dagar senare var hon död. Hon blev begravd som hon önskade bredvid maken, hans föräldrar och deras föräldrar i den släktens hemby alldeles utanför staden. Det är på en äng med ett berg bakom.

Sonen berättade: "I flera dagar kom över hund-
ra människor från familjens hemstad och visade sin
vördnad." Han hade tårar i ögonen när han berättade det här, men sa att han var glad att han varit lyhörd för sin mammas önskan att resa hem.

Kinas ekonomi har de senaste decennierna tvinnats så tätt samman med världskonjunkturen att nästan alla numera berörs av Kinas tillväxt. Men de flesta svenskar vet fortfarande ganska lite om landet. Bara ett fåtal skulle till exempel klara att peka ut Kinas president och premiärminister på bild, eller tala om vad de heter i för- och efternamn. Suget efter praktisk kunskap om Kina och dess näringsliv växer dock hela tiden: Hur gör man affärer med kineser? Var kommer Kina att vara om tjugo år? Borde mina barn lära sig kinesiska?

Samtidigt verkar många tycka att det är svårt att veta var de ska börja för att få bättre grepp om ämnet. Kina är så stort och komplext, och fullt av paradoxer som gör många saker svåra att förstå. Den här boken är därför tänkt som en enkel, handfast startpunkt för alla som är nyfikna på Kinas näringsliv, men som inte har så stora förkunskaper.

Frédéric Cho har arbetat med Kinafrågor sedan tidigt 80-tal. Han jobbar idag med att utveckla Handelsbankens Capital Markets affärer med Asien, framförallt Kina

Ur innehållet:

- Kapitel 1:* Ingen kommer undan Kina.
- Kapitel 2:* Så kommer du undan myterna - tre råd till kinanoviser
- Kapitel 3:* Att tänka litet mer kinesiskt
- Kapitel 4:* Kommunistpartiet - rena rama börsbolaget
- Kapitel 5:* Tänk efter före - viktigt att veta före kinaaffären
- Kapitel 6:* Vad grubblar ledarna över på nätterna?
- Kapitel 7:* Vad vill egentligen Kina?

Köp boken på
www.kallakulor.com/kina.

För större upplagor
(kanske med ditt företags
logotype på?) - ring
VD Hans-Olov Öberg
direkt på
070-6300088 eller maila
hoo@kallakulor.com

Mikael Lindström,

Sveriges ambassadör i Kina 2006–2010. I dag senior rådgivare med uppdrag för det internationella kommunikationsbolaget Kreab Gavin Anderson samt för den kinesiska telekomjätten Huawei.

Ålder: 68 år.

Bor: Sedan två år tillbaka i familjens villa i Danderyd efter åtta år i Asien, de fyra sista i Peking.

Familj: Hustrun Kerstin, distrikts-sköterska, och tre vuxna barn: Oskar, analytiker på Danske Bank i Stockholm, Sofia, jurist på Skatteverket och Olof, finansanalytiker på Världsbanken i Washington. Fyra barnbarn.

Studier: Jur kand 1967 och fil kand (ekonomi och statskunskap), 1970, båda vid Uppsala universitet; master of laws i USA 1969.

Karriär: I yngre år stationerad i Paris, Washington och Genève. Ambassadör i Indonesien 1994–98, i Japan 2002–2006 samt i Kina oktober 2006 – september 2010, därefter rådgivare i handelsministrarnas personliga stab till och med augusti 2011. Startade sommaren 2011 egna konsultbolaget Sweden Asia Consulting AB.

Kopplar av med: Film, konst och litteratur. På nattduksbordet: Eva Frankells nyutkomna "Partiet".

Favoritplatser i Asien: "Bali för en ro och estetik som är en lisa för själen.

Kamakura med alla sina tempel inte långt utanför Tokyo men med så mycket mer av en svunnen tid.

Qinghai i Kina med lamatempel som kändes som att förflytta sig till en annan värld, en annan dimension."

Kommer från en familj med filmbakgrund. Pappan startade Stockholms studentfilmstudio i början på 1930-talet och var ett tag chef för Statens biografbyrå. Därefter i många år hög tjänsteman i Förenta nationernas sekretariat i New York, Washington, London, Genève och Köpenhamn. Detta påverkade Mikael Lindströms uppväxt. Som barn bodde han sex år i New York, som tonåring fick han gå i svensk internatskola. Fastern, Bibi Lindström, var känd filmscenograf som medverkade i ett 50-tal svenska långfilmer, bland annat ett par med Ingmar Bergman.

Mejladress: m.lindstrom@swedenasia.com

Efter tre ambassadörsjobb i Asien, senast i Kina 2006–2010, är Mikael Lindström konsult hos Kreab Gavin Anderson och till den kinesiska telekomjätten Huawei. KinaNytt har intervjuat ambassadör Mikael Lindström om de nya jobben som senior rådgivare och om hur han ser på kinesernas ökande betydelse i världen.

Mikael Lindström, tidigare ambassadör i Peking om Kinas växande roll i världen:

Kineserna vet vad de vill idag

AV AGNETA ENGQVIST, agneta@engqvist.cn

TYCKER DU ATT tuppkammen växt på kineserna, att de blivit arroganta?

"Många år av ekonomiska framgångar gör att både regeringstjänstemän och kineser i gemen har fått en ökad självsäkerhet. Är besöksrummet fullt med folk som vill erbjuda dig varor och tjänster blir attityden annorlunda, tuffare, än när du var ointressant för omgivningen", säger Mikael Lindström.

"Kineserna vet vad de vill. De behöver inte omvärlden på samma sätt i dag. De går inte med hatten i hand längre."

Mikael Lindström säger att han personligen inte har några upplevelser av kinesisk arrogans.

Men han inser att det kan vara annorlunda för den som hamnar i en affärsmässig konflikt. Då kan det komma fram riktigt otrevliga beteenden. "Trist folk finns i alla länder."

Han säger att historiskt intresserade kanske ser en konflikt någon gång i framtiden mellan den uråldriga kinesiska uppfattningen om Kina som världens mitt och den västerländska synen på världen som en samling principiellt likställda länder.

"Själv är jag inte så orolig. Kinas utveckling har en lång väg kvar att gå och den vägen kommer inte vara rak och okomplicerad."

Han tycker att kineserna är personliga och avspända, att de kan skoja och är individualister.

"Mina kontakter med kineser är sakliga och oftast vänliga. Svenskar och kineser har ganska lätt att umgås."

Men han framhåller att kollektivt, som nation, kan tongångarna vara tuffare och där kan man märka arrogans.

"Värst tycker jag är den extrema nationalism som syns i den folkliga bloggoscenen."

I utrikespolitiken ser han tydligt hur Deng Xiaopings gamla förmaning om att dölja sina framgångar och bida sin tid inte längre styr.

I grunden tror han dock att Kinas ökade självförtroende är något positivt: "Relationerna till andra blir mer jämlika och naturliga och på det sättet långsiktigt stabilare."

I affärlivet tycker Mikael Lindström att bilden är blandad. "Att ratta enorma operationer hemma och ha stora finansiella resurser gör inte nödvändigtvis att man vet hur det är att sköta en global affärsverksamhet."

Att vara Sveriges ambassadör i Kina har hög status och det öppnar dörrar för svenska företag, till exempel till provinsernas guvernörer.

"Ja, så är det. En svensk ambassadör ska ställa upp för svenska företag när det behövs och går och det gäller alldeles särskilt i Kina. Ofta blir det när problem uppstår, men det kan också vara i mer positiva sammanhang till exempel vid invigningar och andra ceremonier."

Ambassadörens medverkan visar sig nyttig för de svenska företagen när vardagen kommer och företagens anställda har att göra med lägre

tjänstemän. Då kan de hänvisa till vilken eller vilka höga chefer som varit på invigningen, till exempel guvernören eller partisekreteraren, tack vare att ambassadören var där.

"Det är vanligt att tillsammans med företagen profilera svenskt kunnande och svenska erbjudanden", säger Mikael Lindström.

Blir det aldrig mer tydliga affärssituationer?

"Jo, ibland blir arbetet särskilt affärsnära.

Exempelvis hade Sweco inte fått sina kontrakt kring ekostaden Caoheidian utan min kontakt med partisekreteraren."

Ett annat exempel på kontakt på hög nivå var när Mikael Lindström besökte Chongqing våren 2009. Där hade han ett möte på nästan två man hand med den då mäktige partisekreteraren Bo Xilai, som i mars i år blev avsatt för "disciplinära brott". Det var andra gången ambassadör Lindström träffade honom.

"Båda gångerna inleddes samtalen med rätt så konstiga komplimanger från Bos sida. Han sade sådant som att 'dina kinder är rosiga, i Chongqing finns de näst kortaste av alla kineser. Ni i Sverige är långa och ståtliga.'"

"Jag valde att tolka det som klassiska, kinesiska artigheter."

Samtidigt kunde Bo Xilai skoja.

"När jag föreslog att han också skulle skaffa en förlängd Volvo S80, som jag framhöll tillverkades i Chongqing, sa han skrattande att då skulle han få samtal från fru Merkel, som naturligtvis vill att kinesiska ledare ska fortsätta använda Audi."

Telekombolaget **Huawei Technologies Co** har i år gått om Ericsson i total omsättning.

Har sålt nät och tjänster till 45 av världens 50 största teleoperatörer. Tillverkar även konsumentvaror som mobiltelefoner, surfplattor och mobila modem.

Kontor: Finns i 140 länder med huvudkontoret i Shenzhen i sydkinesiska provinsen Guangdong.

FoU-centrum: Har 20 runt om i världen.

Antal anställda: 150 000, varav nästa hälften sysslar med forskning och utveckling.

Omsättning: Ca 204 miljarder yuan 2011, något mer i kronor.

Ägare: Personligt.

Hemsida: www.huawei.com

Kommunikationsbolaget **Kreab Gavin Anderson** har bland annat lobbying och krishantering som specialitet. Är ett av de fyra största lobbyföretagen i Bryssel.

Kontor: Finns i 26 länder runt om i världen, till exempel i Peking, Hongkong och Tokyo. Huvudkontoret ligger i Stockholm.

Antal konsulter: Över 350 av 40 nationaliteter. Har 65 anställda i Stockholm och 45 i Bryssel.

Global omsättning 2011: ca 55 miljoner euro, 463 miljoner kronor.

Ägare: Huvudägare Magnora, Kreab-grundaren Peje Emilssons familjeföretag 51 procent; Omnicom/DAS strategiskt holding-bolag listat på New York-börsen 49 procent.

Hemsida: www.kreabgavinanderson.com

HANDSLAG I KINA. Ambassadör Mikael Lindström hälsar på Kinas premiärminister Wen Jiabao hösten 2009 då Sverige var EU:s ordförandeland. Foto: Privat

Mikael Lindström, rådgivare åt Huawei:

Viktigt med utbyte över gränserna

Någon kanske höjde på ögonbrynen när ambassadör Mikael Lindström blev rådgivare åt Huawei. Den kinesiska telekomjätten är numera Ericssons största konkurrent. Uppdraget fick han förra året efter att han slutat som Sveriges ambassadör i Kina och efter mer än fyra årtionden inom UD.

Han berättar för KinaNytt hur han ser på uppdraget och vad det går ut på.

AV AGNETA ENGQVIST, agneta@engqvist.cn

”JAG VALDE DIPLOMATYRKET därför att jag tror starkt på värdet av umgänge över gränserna och på frihandel. Jag tror också att det är till stor fördel för Sverige att utländska företag kommer hit och investerar.”

Mikael Lindström ser Huawei som ett utmärkt exempel. Från ingenting har företaget på tio år vuxit till 500 anställda i Sverige. Därav arbetar två tredjedelar med forskning och utveckling i Kista och Lund.

”Visst konkurrerar Huawei med Ericsson men det är inget bra skäl att vända företaget ryggen när dess närvaro hjälper Sverige att förbli ledande inom mobilt telekom.”

Mikael Lindström talade med Ericssons dåvarande ordförande Michael Treschow innan han accepterade uppdraget och var glad att höra hans förstående reaktion.

”Jag förmedlar inga hemligheter, säljer inte Huaweiprodukter och utnyttjar inte inflytande på ett skumt sätt. Min roll är att berätta om det svenska samhället när det behövs, hur vi tänker och vad vi förväntar oss och att ge råd om hur Huawei kan agera”, säger den forne Peking-ambassadören.

Han tror att hans tid i en framskjuten position i Kina ger legitimitet åt sådant som många av de svenska anställda lika gärna kunde berätta.

Att ge Huawei bättre relationer med facket i Sverige ser Mikael Lindström som sitt kanske

viktigaste bidrag hittills som företagets rådgivare.

”För ledningen i Sverige och i Kina har jag berättat om de traditionellt goda förbindelserna mellan arbetsgivare och fackföreningar, om Saltsjöbadsavtalet och om hur mycket mer harmonisk situationen är här än i många andra länder. Det har nog haft viss betydelse.”

”Jag valde diplomatycket därför att jag tror starkt på värdet av umgänge över gränserna och på frihandel. Jag tror också att det är till stor fördel för Sverige att utländska företag kommer hit och investerar.”

Mikael Lindström har också medverkat till att Huawei fått en välfungerande relation till migrationsverket, vars beslut i tillståndsfrågor är viktiga för bolag som vill driva forskning och utveckling i Sverige.

Han har även gett synpunkter när Huawei vill uppgradera sitt arbete med corporate social responsibility, företagets medborgaransvar, och han ska finnas till hands i frågor av icke-tekniskt och icke-kommersiellt slag.

”I våras fick jag under nästan tre dagar samtala med hela koncernledningen från Kina tillsammans med intressanta rådgivare från andra länder. Det var spännande.”

Bland de 20-talet rådgivarna från hela världen fanns till exempel en före detta utrikesminister från Australien, en före detta japansk finansminister, två lordar från England och en före detta minister från Indien.

Mikael Lindström ser Huawei som på många sätt en föregångare när det gäller internationali-

sering av Kinas näringsliv. Det är Kinas största privata bolag, men bara nummer 30 efter en lång rad statliga bolag.

”Företaget har lång väg att gå när det gäller att bli sant globalt i sitt management, i sitt sätt att fungera internt, det vet de om och de lyssnar på utländska rådgivare för att hitta vägen framåt.”

Men vem är det egentligen som äger Huawei, finns inte kinesiska staten med på ett hörn?

”Nej, det är de anställda som äger företaget. Grundaren Ren Zhengfei är fortfarande aktiv. Han är upptagen av att göra det internationella Huawei till ett globalt bolag”, säger Mikael Lindström.

Enligt honom äger Ren Zhengfei närmare tre procent.

”Ren är ingen kinesisk miljardär. I företagets början, i slutet av 1980-talet fanns det bara ett 20-tal medarbetare. När det var ont om pengar för lön valde han att ge ägarandelar som en del av ersättningen. På den vägen har det fortsatt. I dag är det över 30 000 anställda som äger företaget.

Mikael Lindströms intryck är att Ren är en ”djup man med visioner”. Han tänker utanför det vanliga.

I styrelsen vill han till exempel ha nyfikna personer som inte är självbelåtna utan som ser att det finns mer att göra.

”Han har hittills inte haft stora ambitioner att synas offentligt”, säger ambassadör Lindström.

Konsultar även för Kreab

Uppdraget som konsult hos Kreab Gavin Anderson fick Mikael Lindström efter att han

redan var igång med Huawei.

”Jag rekryterades just för att jag har Kinakompetens och de ville öka den ytterligare. Ett exempel är att vi hjälpte ett svenskt företag i Kina som haft problem med föreskrifter som är avsedda att gynna inhemska företag. Vi behövde lyfta fram hur det svenska företaget tillför värde för Kina och därför bör behandlas väl.”

I sitt nya jobb uppskattar Mikael Lindström utmaningen i att han som fristående rådgivare ständigt måste visa att han gör skäl för arvodet.

”Det är annorlunda mot offentliga sektorn där insatsen värderas mer på sikt, genom befordran och ett gott namn. I privata sektorn är det mer bråttom, ingen vill betala för tjänster där man inte omedelbart märker värdet”, säger han.

I somras hjälpte Mikael Lindström Bank of China, BoC. ”I samband att de öppnade kontor i Stockholm och bankens ledning kom från Kina ordnade vi en fest i Stadshuset. 180 personer kom trots att det var i semestertid”, säger ambassadör Lindström.

Han tycker det är intressant att BoC kommit hit och ser att det kan skapa nya affärer.

”Framöver ser jag fler kinesiska investeringar i Sverige. Geely/Volvo-affären har öppnat för mer. Nästan alltid kommer det att behövas hjälp att till kinesiska sidan förklara hur saker går till i Sverige och det finns många känsligheter. Till exempel att den svenska opinionen initialt kan vara skeptisk. Och Kina i sin storlek kan skrämma några.”

SAMLING I KISTA. I mitten på första raden ses ambassadör Mikael Lindström, rådgivare till Huawei, tillsammans med Gordon Luo, företagets chef för Norden och delar av den nordiska personalen. Bilden togs tidigare i år utanför Huaweis huvudkontor i Stockholm. Foto: Huawei

Jonas Törnblom, Envac:

Svenska miljöföretag behöver samarbeta

Sverige verkar tappa sitt försprång i miljötekniken och svenska företag borde samarbeta mer i Kina, anser Envacs vice vd Jonas Törnblom. För hans företag är en av utmaningarna att Kina präglas av många kortsiktiga beslut. En annan är att vissa kinesiska konkurrenter ger sopsugtekniken dåligt rykte.

AV JOHAN MYRSTEN, johan.myrsten@comhem.se

JONAS TÖRNBLOM har blivit en profil i de svenska affärskontakterna med Kina. Han är Envacs ansikte utåt i många sammanhang, och han gör gärna sin röst hörd i olika debatter.

Jonas Törnblom är vice vd på avfallshanteringsföretaget Envac och han tillbringar fem–sex veckor per år i Kina. Liksom Envacs vd Christer Öjdemark träffar han också många kinesiska delegationer i Sverige, till exempel i Hammarby Sjöstad där Envacs sopsugsystem för ett par år sedan väckte stort intresse hos Pekings partichef.

Kina svarar för 10–15 procent av Envacs årliga omsättning på drygt en miljard kronor. Än är marknaden för avfallstekniska anläggningar rätt liten, och dessutom är byggkonjunkturen inte lika positiv som tidigare. Men Kina är enligt Jonas Törnblom ”definitivt en av företagets viktigaste marknader” eftersom urbaniseringen är stark och behovet av nya lägenheter stort.

Sopsugsystem är komplexa lösningar som kan kräva långa processer innan de installeras, påpekar han. Ett dilemma är också att många kan tjäna på en investering i avfallsteknik, inte minst samhället i stort, medan beställaren själv sällan kan ta hem hela vinsten.

Jonas Törnblom ser två stora utmaningar för Envac i Kina. Den ena är att få beslutsfattare att välja samma infrastrukturlösningar som mer utvecklade länder och inte tänka kortsiktigt. Den andra är det klassiska problemet att vinna upphandlingar om man inte har det nätverk (guanxi) som kinesiska konkurrenter har.

”Jag upplever att man är väldigt kortsiktig i Kina fast alla säger att kineserna har så långsiktiga

perspektiv. De ser sällan på konsekvenserna av dagens beslut.”

Enligt Jonas Törnblom har uppfattningen hittills varit att Kina har så mycket billig arbetskraft som kan hämta avfallet manuellt.

”Många tror fortfarande att man kan ha en gubbe som knackar dörr och hämtar avfall varje kväll. Men lönekostnaderna stiger och det är bara en tidsfråga innan man inser att framtiden kräver tekniska lösningar. Det försöker vi övertyga kineserna om, och delvis tror jag vi lyckas.”

Under tiden inriktar sig Envac främst på projekt i ekostäder och på system för arbetsplatser som sjukhus och flygplatser med höga hygien- och hanteringskrav.

En annan sorts utmaning uppstår när konkurrenter inte klarar vad de lovat, vilket har hänt både i Kina och andra länder.

”Det gäller bland annat ett flertal uppdrag i Shanghai, Kanton, Shenzhen och Peking. Då beslutsfattarna inte kan medge att de valt fel leverantör skyller de på att tekniken som sådan inte fungerar. Det innebär att även om vi klarar att leverera så väljer de bort tekniken.”

Men det är inte så konstigt att företag inte är medvetna om alla problem när de ger sig in i något nytt, tillägger Jonas Törnblom.

”De kommer säkert att lära sig på sikt. Därför är det så viktigt att vi i Sverige hela tiden utvecklar oss. Det som händer i Asien är en enorm utmaning för oss i Väst, och samtidigt en fantastisk chans.”

Jonas Törnblom tror att få är medvetna om vad den konkurrensen kan innebära. Det gäller

Jonas Törnblom hoppas på en bättre framtida samverkan mellan svenska företag och politiker och har dragit igång SCTC:s initiativ att bilda en miljögrupp vars syfte är att utbyta erfarenheter och samla företagen gentemot svenska och kinesiska främjandemyndigheter.

att bli både snabbare och effektivare i näringslivet och samhället, och inte minst i utbildning och forskning.

Viktigt är att företagen själva hittar sätt att samarbeta med varandra, framhåller han.

”Därför drog jag i gång initiativet att bilda en miljögrupp inom Sweden-China Trade Council. Hittills har ett 30-tal medlemsföretag uttryckt intresse för gruppen. Syftet är att utbyta erfarenheter, men också att samla företagen gentemot svenska och kinesiska främjandemyndigheter.”

”Ett väldigt bra exempel var samarbetet mellan privata och offentliga intressen vid det svenska deltagandet vid världsutställningen i Shanghai, Expo 2010 där jag var involverad. Det visar vad vi kan klara av i Sverige och vad vi bör göra mer av. Även de stora svenska företagen är så pass små i Kina att de har svårt att orka med allting, men kan man samarbeta inom olika plattformar kan vi skapa bättre förutsättningar.”

I bakgrunden finns flera problem, enligt Jonas Törnblom.

- Svensk industri har länge haft ett gott rykte och kunna rekrytera bra medarbetare, men nu tappar Sverige ”i hip-faktor” och igenkännande i världen.
- Exporten av svensk miljöteknik till Kina har visserligen ökat kraftigt, men enligt flera rapporter tar konkurrerande länder in på det försprång Sverige hittills haft.
- Miljötekniksatsningen har varit väldigt splittrad i Sverige. ”Det finns många främjandeorganisationer med olika agendor. Det har märkts i Kina”, säger Jonas Törnblom.
- Regeringen har på senare år slutit ett 20-tal avtal med Kina, men i de flesta ”har företagen lyst med sin totala frånvaro”. Resultaten har i många fall blivit så magra att en rad avtal bara blivit ”vita elefanter”.

Nu hoppas Jonas Törnblom på en bättre framtida samverkan mellan svenska företag och politiker, bland annat i diskussionerna om den miljard euro som Kinas premiärminister Wen Jiabao i våras plötsligt utlovade till svensk-kinesiska projekt som främjar innovationer, hållbar utveckling och stadsutveckling.

Jonas Törnblom,

Jonas Törnblom är sedan sex år ansvarig för marknadsföring, public relations och affärsutveckling på Envac. Förra året utnämndes han till vice vd. Sedan 2011 är han styrelsemedlem i SCTC.

Jonas Törnblom föddes 1958 och tog examen som ekonom vid Handelshögskolan i Stockholm 1982. Han började med miljöteknik 1988 på ett familjeägt luftreningsföretag i Düsseldorf, där han var vice vd. Efter återkomsten från Tyskland till Sverige 1998 arbetade han tre år på ett litet filtreringsföretag innan han började tjänstgöra på Envac hösten 2001.

2008–2010 var han ordförande för Exportrådets styrgrupp för SymbioCity. Han var också med och organiserade Sveriges deltagande vid världsutställningen i Shanghai, Expo 2010.

FAKTA
Envac installerade 1961 världens första vakuumsystem för sophantering på ett sjukhus i Sollefteå. Sedan dess har Envac sålt sin sopsugteknik och andra system för avfallshantering (till exempel självtömmande papperskorgar) i en rad länder. Företaget räknar sig fortfarande som världsledande i sin nisch.

• Omsättningen nådde en topp på drygt 1,3 miljarder kronor 2008 och 2009. År 2011 var den 1,1 miljarder medan orderboken var uppe i nästan 2,9 miljarder kronor. Nettovinsten 2011 blev 72 miljoner kronor.

• Envac har kontor i cirka 20 länder. Sydkorea och Spanien har varit de största marknaderna de senaste åren.

• Antalet anställda är 600, varav cirka 100 i Kina.

• Bland Envacs aktiviteter i Kina märks bland annat projekt i ekostäderna i Tianjin och i Wuxi. Projektet i Tianjin ska invigas i början av nästa år.

• Christer Öjdemark är vd för Envac sedan 2004.

• Envac ingår i Stenagruppen.

Varför lägger Kina in sitt veto mot Syrien i FN?

Våren och sommaren har präglats av blodiga nyheter från Syrien; kvinnor och barn har dödats i strider mellan rebeller och den Assad-trogna regimen medan världen krävt att FN ska ingripa mot våldet. Men både Kina och Ryssland har lagt in sina veton i FN:s säkerhetsråd vid varje resolution som skulle ha gett FN mandat att agera. Att Ryssland, som har starka intressen i Syrien lägger sitt veto är en sak, men varför gör Kina det?

AV KRISTINA SANDKLEF, kristina.sandklef@eastcapital.com

SVARET FINNS DELVIS I icke-inblandningsprincipen, som är en av grundpelarna i Kinas utrikespolitik och hör samman med tankar kring alla länders suveränitet. Enligt icke-inblandningsprincipen lägger sig inte Kina i andra länders inre angelägenheter utan respekterar deras suveränitet. Genom att använda sig av denna princip kan Kina investera och ha relationer med länder som många västländer vänt ryggen. I fallet Syrien innebär det att Kina lägger in sitt veto i FN:s säkerhetsråd för att man inte vill lägga sig i Syriens inrikespolitik eller kränka Syriens suveränitet.

En annan sida av icke-inblandningsprincipen, som är minst lika viktig, är att den även legitimerar att Kina inte vill att andra länder ska lägga sig i Kinas inre angelägenheter. Kinas inre angelägenheter innefattar Xinjiang, Tibet, Taiwan och allt som sker inom landet, vilket innebär att Kina inte vill ha kritik för hur man hanterar interna problem.

Den kinesiska icke-inblandningspolitiken till trots är det viktigt att understryka att Kina inte alltid följer den. Det finns många rapporter om hur Kina aktivt påverkat andra länders ageranden. Exempelvis påverkade Kina den sudanesiska regeringen så att den tillät FN-trupper i Darfur 2007. Likaså är det inte ovanligt att Kina i en situation där en regim håller på att förlora makten samtidigt för samtal med regimmotståndarna.

Ju mer aktivt Kina blir globalt, desto svårare kommer det att vara för landet att leva efter sin

icke-inblandningsprincip eftersom andra länders inrikespolitik kommer att påverka kinesiska intressen och medborgare. Likaså drabbas även Kina av nyckfulla diktatorer som kan kosta kinesiska företag mycket pengar. Dessutom skadar det Kinas försök att framstå som en fredligt uppstigande supermakt om landet litar sig alltför mycket med länder som har dåligt rykte internationellt.

Officiellt hävdar Kina att det enda sättet att lösa Syrien-krisen är rent politiskt genom medling. Man har därför stött Kofi Annans, numera nedlagda, fredsplan för Syrien och tagit emot både regimtrogna och representanter för oppositionen i Peking. På detta sätt menar Kina att Syrienkonflikten ska lösas fredligt och utan ett blodigt krig likt det som utspelades i Libyen förra året.

Hur FN hanterade Libyen förra året är också en delförklaring till Kinas agerande i Syrienfrågan idag. Då lade Kina ner sin röst i den sista omröstningen i FN:s säkerhetsråd, vilket ledde till att det infördes flygförbud över Libyen och NATO påbörjade sitt anfall, som ledde till Khadaffis fall. Just detta har i efterhand upprört både Ryssland och Kina, eftersom det i förlängningen innebär att USA och västvärlden med FN:s mandat kan hjälpa till att störta auktoritära regimer, något som i förlängningen skulle kunna hota även Ryssland och Kina. Kinesiska företag förlorade dessutom stora ekonomiska värden i samband med Libyenkriget förra året då Kina tvingades evakuerade över

30 000 kineser. Varken Ryssland eller Kina var för övrigt särskilt lyckliga över den arabiska våren förra året, vilket gör de båda länderna, till skillnad från västvärlden, mindre benägna att stötta ytterligare en jasmínrevolution.

Ofta kan man finna svar i Kinas ageranden i olika länder genom att studera hur viktigt landet är rent ekonomiskt för Kina. I fallet Syrien är landet inte så viktigt för Kina som exempelvis grannlandet Iran är. Förvisso är Kina det land Syrien importerar mest från: 2010 exporterade Kina varor för 2,48 miljarder dollar till Syrien och totalt har runt 30 kinesiska företag investerat nära 17 miljarder dollar i Syrien. Kina har ett stort handelsöverskott gentemot Syrien, till skillnad från handeln med Iran som förra året uppgick till över 29 miljarder dollar, varav 18 miljarder dollar utgjordes av kinesisk import. Iran är en viktig gas- och oljeleverantör för Kina och Kina är sannolikt oroad över hur ett eventuellt regimskifte i Syrien skulle kunna påverka den iranska regimens stabilitet och de kinesiska investeringarna i Iran.

Slutligen finns det även en religiös aspekt på vetokenappen: Om Assad-regimen störtas är det troligt att den nya regimen i Syrien får islamistisk inriktning. För Kina, som oroar sig för uighuriska

islamister och terrorister i Xinjiang, är det i det perspektivet lättare att trycka på vetokenappen eftersom man idag vet vad man har i Syrien, men inte vad man får.

Kristina Sandklef arbetar som makroekonom med fokus Kina på East Capital och har tidigare arbetat på både Ericsson och Försvarsmakten.

Många undrar varför Kina lägger in sitt veto mot Syrien i FN. Här ses premiärminister Wen Jiabao vid ett tidigare tal i FN i New York.

ANNONS

SÖKES:

Svenska företag som startar upp affärssamarbeten, t ex med en lokal distributör eller leverantör, i Kina eller på andra tillväxtmarknader.

FINNES:

Finansiellt stöd upp till 750 000 SEK. Stödet ges som ett lån som skrivs av efter ett genomfört och godkänt projekt.

Har du ett svenskt företag med:

- 5 - 249 anställda
- en årsomsättning på högst 50 MEUR och/eller
- en balansomslutning på högst 43 MEUR

RING Swedpartnership på
08-725 98 85

www.swedpartnership.se

Swedfund
Swedpartnership

Kina som stormakt

– utrikespolitik, strategier och paradoxer,
redaktör Nils Hedberg Grimlund

Ett problem med många Kina-böcker om dagens kinesiska samhälle är att författarna känner sig tvingade att börja med en djuplodande tillbakablick i kinesisk historia för att förklara dagens skeenden. Förvisso spelar historia och filosofiska traditioner än idag stor roll för hur Kina agerar, både som land och som individer, men jag slipper gärna att läsa om Shangdynastin när jag öppnar en bok om det moderna Kina. Därför är det en lättnad att läsa Nils Hedberg Grimlunds lättillgängliga och utmärkta bok om olika aspekter på Kinas uppgång i världen eftersom den i stort faktiskt fokuserar på just detta.

AV KRISTINA SANDKLEF, kristina.sandklef@eastcapital.com

NILS HEDBERG GRIMLUND, i grunden sinolog med ett förflutet på bland annat Springtime, har på uppdrag av den liberala tankesmedjan Frivärld sammanställt en antologi med fokus på frågan vad Kinas agerande idag kan säga oss om hur landet kan komma att agera i framtiden som stormakt. Boken fyller ett hål i den viktiga diskussion som borde föras oftare: hur påverkar Kina den globala världsordningen med sin ökade ekonomiska och politiska styrka och hur ska vi förhålla oss till detta.

Författaren är själv intresserad av kinesisk filosofi och framför allt Sunzis krigslistor, vilket han i det första kapitlet förtjänstfullt kopplar som en förklaringsmodell till hur dagens Kina agerar i relationerna med omvärlden, både vad gäller affärer och militärt.

De övriga fem kapitlen i boken består av tidigare publicerade artiklar på relevanta teman

av olika kända Kinakännare som översatts till svenska. Guy de Jonquières lyfter fram Kinas interna utmaningar vad gäller inrikes ekonomi och politik och visar på hur Kina är både slav och härskare över omständigheterna. Princeton-professorn Aaron L Friedberg skriver om USA och Kinas relation och hur den påverkas av Kinas kommunistiska styre, medan hans kollega Thomas J Christensen lyfter fram fördelarna med ett självsäkert Kina i utrikespolitiken. De två sista kapitlen är fallstudier av hur Kina agerat i Afrika i samband med militärkupper respektive hur Kina agerat i Europa under eurokrisen så här långt. Kapitlet om EU, som är skrivet av European Council on Foreign Relations med den franske EU-Kina forskaren François Godement i spetsen, torde vara av särskilt intresse för SCTC:s medlemmar då den ger en inblick i hur Kina kan komma att agera i Sverige.

Sweden-China Trade Council från A till Ö

AFFÄRSIDÉ

Sweden-China Trade Council ska underlätta medlemmarnas strategival, öka deras kunskaper om Kina, skapa och underlätta affärskontakter samt aktivt bidra till erfarenhetsutbyte medlemmarna emellan.

DÅ OCH NU

Sweden-China Trade Council bildades 1980 av Svenska Handelskamarförbundet, Sveriges Exportråd, Sveriges Grossistförbund och Sveriges Industriförbund. Vid denna tid blev ”two-way trade” viktigare för Kina och landet behövde öka sin export för att kunna förverkliga importplanerna. Målsättningen då var att Kina skulle vara en modern industrination år 2000.

För att Sverige skulle kunna hävda sig i konkurrensen på den kinesiska marknaden ansågs en ökad gemensam satsning nödvändig. Bildandet av Sweden-China Trade Council gav svenska företag som ville satsa på Kina bättre förutsättningar.

Sedan 1996 är Sweden-China Trade Council en fristående ekonomisk förening med inriktning på affärsskapande, kunskapshöjande och nätverksbyggande verksamhet.

FINANSIERING

Medlemsverksamheten finansieras med årsavgifter. Information om årsavgifter lämnas av Elisabet Söderström (se Kontaktperson). Exportrådet ersätter Sweden-China Trade Council för viss exportfrämjande information.

KONTAKTPERSON

Elisabet Söderström, vd
Tel 08-588 661 11, fax 08-588 661 90,
e-post info@sctc.se

KUNSKAPSBANKEN

Utnyttja andras kunskap och erfarenhet – och undvik andras misstag. Medlemsföretagen i Sweden-China Trade Council besitter tillsammans en enorm erfarenhet av och kunskap om affärer med och i Kina. Något som finns tillgängligt för alla medlemsföretag.

MEDLEMMAR

Sweden-China Trade Council är ett nätverk med drygt 200 medlemsföretag. Majoriteten ägnar sig åt exportaffärer, ett växande antal är importörer och ett femtiotal tjänsteföretag.

MEDLEMSSERVICE

- **INFORMATION.** Den information du som medlem i Sweden-China Trade Council får del av är kontaktskapande, kunskapshöjande och affärsskapande.
- **NYHETSBRUV.** Du får nyhetsbrevet, en rik, aktuell källa till kunskap, sex gånger per år.
- **RÅD&SVAR.** Som medlem kan du fråga om och omkring kinahandel. Vår kunskapsbank står öppen för dig.
- **AFFÄRSKONTAKTFÖRMEDLING.** Bl a genom träffar med kinesiska VIP-delegationer.
- **REMISSFUNKTION.** Sweden-China Trade Council fungerar som remissinstans för kinarelaterade handels- och investeringsfrågor.
- **SEMINARIER.** Regelbundna seminarier och symposier breddar och fördjupar kunskaperna.
- **FRUKOSTMÖTEN.** En tidseffektiv mötesform som kompletterar seminarierna.
- **HEMSIDAN.** www.sctc.se har en medlems-log in som ger dig tillgång till värdefull information, bl a medlemsregister med kontaktpersoner.

SAMARBETEN I SVERIGE OCH KINA

Samarbete är en förutsättning för alla nätverk. Sweden-China Trade Council har ett mycket gott samarbete med företag, myndigheter och organisationer i Sverige och Kina.

Huvudsakliga samarbetspartner i Sverige är Exportrådet, Kinarådet, Svensk Handel, Näringsdepartementet, Utrikesdepartementet och Kinas ambassad.

I Kina har nätverket samarbetsavtal med bl a Kantons stads regering samt China International Trust & Investment Group och China Shipbuilding Trading Co., Ltd i Peking.

STYRELSE

Sweden China Trade Councils styrelse består av 20 ledamöter från olika svenska medlemsföretag samt myndigheter. Den aktuella styrelsen redovisas på www.sctc.se.

ÖVRIG INFORMATION

Det finns mer att berätta om Sweden China Trade Councils verksamhet. Och du har säkert flera specifika frågor som du vill ställa. Välkommen att höra av dig till Elisabet Söderström på tel 08-588 661 11. Eller e-post, info@sctc.se.

